

TÌNH HÌNH DIỄN BIẾN CƠN BÃO SỐ 5 NĂM 1997 VÀ CÔNG TÁC DỰ BÁO PHỤC VỤ

KS. Dương Liên Châu

KS. Trần Gia Khánh

Trung tâm Quốc gia Dự báo KTTV

1. Tình hình diễn biến

Đêm 31-10, một nhiễu động xoáy thuận (vùng áp thấp gió mạnh dưới cấp 6) ở khu vực nam Biển Đông đã mạnh lên thành áp thấp nhiệt đới (ATNĐ) với sức gió mạnh cấp 6 - cấp 7, vị trí trung tâm ATNĐ hồi 01 giờ sáng ngày 01-11-1997 ở vào khoảng 8,0 độ vĩ bắc, 115,0 độ kinh đông, cách đảo Trường Sa khoảng 350km về phía đông đông nam và di chuyển theo hướng tây. Trưa ngày 01-11-1997, ATNĐ mạnh lên thành bão. Đây là cơn bão số 5, được hình thành ngay trên Biển Đông, là cơn bão thứ 26 hoạt động ở vùng Tây Bắc Thái Bình Dương trong mùa bão năm nay và có tên quốc tế là LINDA. Hồi 13 giờ trưa ngày 01-11, vị trí trung tâm bão số 5 ở vào khoảng 8,0 độ vĩ bắc, 111,9 độ kinh đông, cách phía Nam đảo Trường Sa khoảng 80km, cách Côn Đảo khoảng 600km về phía đông đông nam với sức gió mạnh cấp 8, giạt trên cấp 8. Sau khi thành bão, bão số 5 di chuyển nhanh theo hướng tây tây bắc, mỗi giờ đi được khoảng trên 20km. Hồi 19 giờ cùng ngày, vị trí trung tâm bão ở vào khoảng 8,3 độ vĩ bắc, 110,5 độ kinh đông, tiếp tục di chuyển theo hướng tây tây bắc và mạnh dần lên. Hồi 01 giờ sáng ngày 02-11, khi còn cách Côn Đảo khoảng 260km và cách bờ biển Cà Mau - Bạc Liêu khoảng 400km về phía đông, bão số 5 mạnh lên cấp 9- cấp 10, giạt trên cấp 10 và chuyển hướng từ tây tây bắc về hướng tây tây nam, 6 giờ sau bão trở lại di chuyển theo hướng tây, mỗi giờ đi được khoảng 20 km. Lúc 11-12 giờ trưa ngày 02-11, tâm bão đi ngang qua phía Nam Côn Đảo, sau đó tiếp tục di chuyển về hướng tây, khoảng 18-19 giờ, vùng tâm bão đi vào bờ biển Cà Mau - Bạc Liêu.

Theo số liệu ghi nhận được tại 2 Trạm khí tượng Cà Mau và Bạc Liêu, gió mạnh nhất khi bão vào bờ biển đất liền mạnh cấp 8- cấp 9, vùng gần tâm bão cấp 10, giạt trên cấp 10, riêng tại Côn Đảo, nơi vùng gần tâm bão đi qua có gió mạnh cấp 10 kéo dài khoảng gần 01 giờ, giạt tới cấp 11-12 và đổi hướng nhiều lần. Sau khi vào đất liền, bão số 5 di chuyển theo hướng giữa tây và tây tây bắc, đêm 02, sáng sớm 03-11, bão đi vào vùng biển Cà Mau - Kiên Giang.

Hồi 01 giờ sáng 03-11, tâm bão ở vị trí khoảng 8,8 độ vĩ bắc, 104,1 độ kinh đông, sát phía Nam đảo Thổ Chu và cách đảo Phú Quốc (Kiên Giang) khoảng 120 km về phía Nam. Cường độ và tốc độ di chuyển của bão ít thay đổi, bão di chuyển theo hướng tây bắc, đi về phía Tây Vịnh Thái Lan. (Hình 1)

Trong 02 ngày 02 và 03-11, ở các tỉnh Nam Bộ đã có mưa vừa, mưa to. Tổng lượng mưa từ 100-150mm, riêng Cần Thơ mưa 223mm.

2. Công tác dự báo và phục vụ

Đêm 31-10, khi phát hiện một nhiễu động xoáy thuận hình thành ở vùng biển phía Nam Biển Đông, Trung tâm Quốc gia Dự báo KTTV đã tổ chức theo dõi chặt chẽ diễn biến của vùng áp thấp này. Ngay sau khi vùng áp thấp mạnh lên thành

ATNĐ với sức gió mạnh cấp 6 - cấp 7 đã kịp thời phát tin ATNĐ lúc 4h30 ngày 01-11. Đến 9h30 cùng ngày, tiếp tục phát tin ATNĐ với sức gió mạnh cấp 7, giạt trên cấp 7 và nhận định ATNĐ này còn có khả năng mạnh thêm. Thực tế xảy ra đúng như dự báo, 13 giờ trưa ngày 01-11, ATNĐ phát triển thành bão với sức gió mạnh cấp 8, giạt trên cấp 8. Tại thời điểm này, mặc dù bão còn cách bờ biển đất liền Nam Bộ khoảng 600km, nhưng có xu hướng di chuyển về phía đất liền nước ta nên lúc 15h30 (ngày 01-11) đã phát "Tin bão gần" theo đúng "Quy chế báo bão, lũ" của Thủ tướng Chính phủ. Do bão hình thành vào chiều thứ bảy, lại phát sinh ở vùng vĩ độ thấp, để tránh tư tưởng chủ quan, lơ là cảnh giác, đặc biệt đối với các tỉnh phía nam, nên trong bản tin bão gần đã dự báo vùng biển từ Bình Thuận đến Cà Mau gió bão sẽ mạnh dần lên vào ngày hôm sau.

Lãnh đạo Tổng cục đã có sự phân công trong công tác chỉ đạo. Đồng chí Tổng cục trưởng thường xuyên theo dõi và chỉ đạo chặt chẽ Trung tâm QGDBKTTV, các Đài trạm KTTV Nam Bộ và Nam Trung Bộ tổ chức thực hiện nghiêm túc nhiệm vụ dự báo và phục vụ, theo đúng quy định về dự báo bão lũ của Tổng cục KTTV. Các cuộc hội thảo để ra bản tin dự báo bão đều được đồng chí Phó Tổng cục trưởng chủ trì cùng Ban lãnh đạo Trung tâm QGDBKTTV, ban dự báo bão và các chuyên gia dự báo khác.

Đồng thời với các bản tin dự báo phát ra từ Trung tâm Quốc gia Dự báo KTTV, ngay từ chiều ngày 01-11, Đài KTTV khu vực Nam Bộ đã phát "tin bão gần" (con bão số 5) cung cấp cho Phân ban chỉ đạo PCLB Miền Nam và các cơ quan thông tin đại chúng ở địa phương, do đó Ban chỉ huy phòng chống lụt bão tỉnh Cà Mau, thường trực Ban chỉ huy phòng chống lụt bão tỉnh Bạc Liêu đã họp khẩn cấp và cử các đoàn chỉ đạo của tỉnh xuống các huyện xung yếu để chỉ huy phòng chống cơn bão số 5 ngay từ chiều tối ngày 01-11-1997.

19h tối 01-11, khi bão số 5 còn cách bờ biển Bến Tre - Bạc Liêu khoảng 450 km về phía đông đông nam (vị trí khoảng 8,3 độ vĩ bắc, 110,5 độ kinh đông), với sức gió mạnh cấp 8, giạt trên cấp 8, do nhận định bão có nhiều khả năng ảnh hưởng trực tiếp đến Nam Bộ và cực Nam Trung Bộ nên Trung tâm QGDBKTTV đã phát tin bão khẩn cấp lúc 21h30, dự báo bão di chuyển theo hướng giữa tây và tây tây bắc, mỗi giờ đi được khoảng 20km và nhận định bão còn có khả năng mạnh thêm (theo đúng "Quy chế báo bão, lũ").

Sau khi đã thu thập được các số liệu khí tượng và ảnh mây vệ tinh có độ phân giải cao lúc 01 giờ sáng ngày 02-11, Trung tâm Quốc gia Dự báo KTTV xác định bão số 5 đã mạnh lên tới cấp 9 - cấp 10, giạt trên cấp 10 và tiếp tục phát tin bão khẩn cấp báo động gió mạnh toàn bộ vùng biển từ Bình Thuận đến Cà Mau và thời gian, khu vực chịu ảnh hưởng trực tiếp trên đất liền, đồng thời nhấn mạnh khả năng nước biển dâng cao 3,5 - 4,5 mét ở vùng ven biển Nam Bộ.

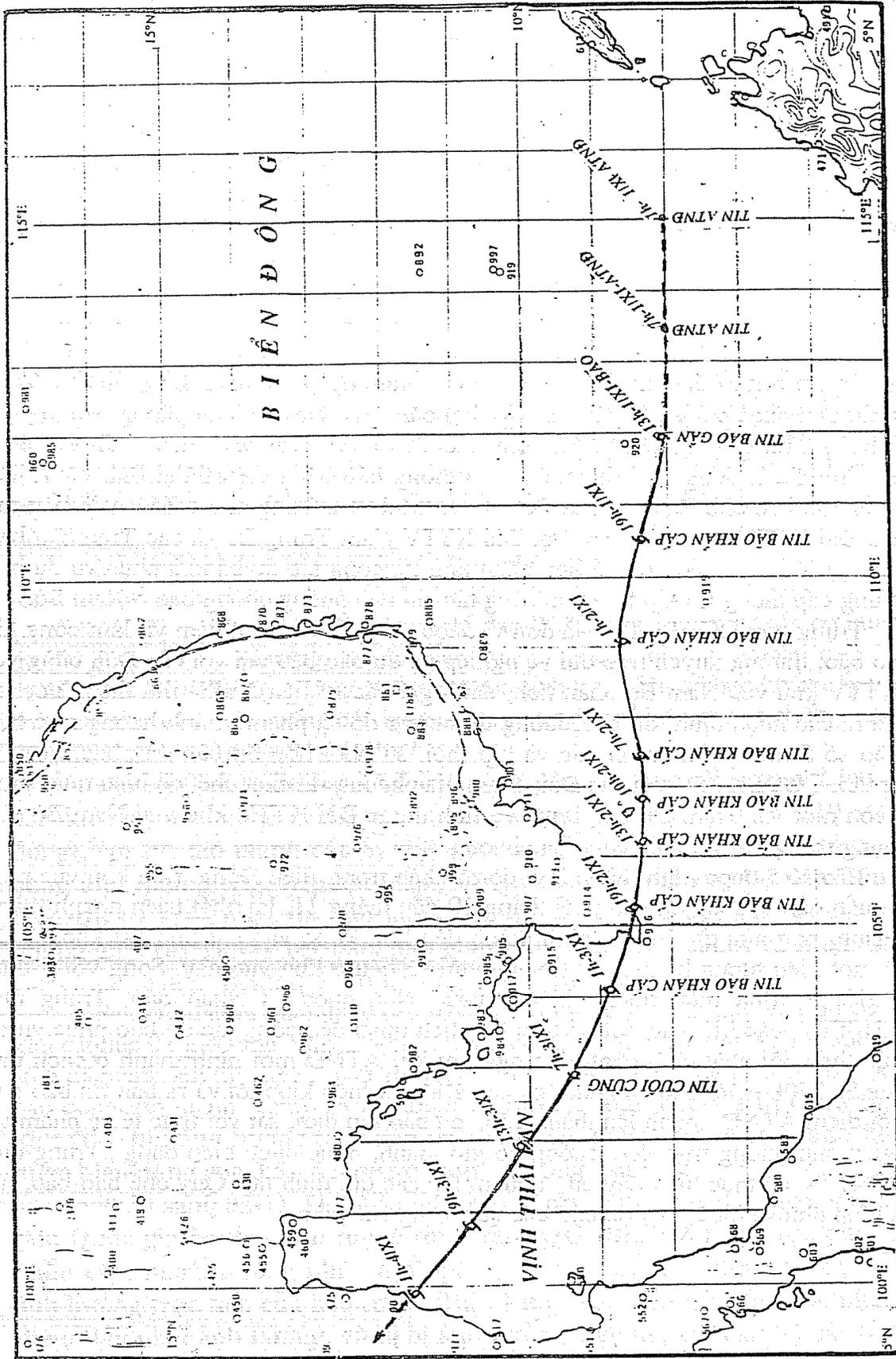
9h30 sáng 02-11, khi nhận thấy bão di chuyển lệch dần về hướng tây, Trung tâm Quốc gia Dự báo khí tượng thủy văn (QGDBKTTV) tiếp tục phát tin bão khẩn cấp, ngoài những nhận định như bản tin phát lúc 4h30, đã dự báo vùng ảnh hưởng trực tiếp của bão từ Bà Rịa - Vũng Tàu đến Cà Mau. Để nhấn mạnh thêm thời gian ảnh hưởng, vùng bị ảnh hưởng trực tiếp là toàn bộ các tỉnh Miền Tây Nam Bộ và Bà Rịa - Vũng Tàu, vùng biển Cà Mau - Kiên Giang, Trung tâm QGDBKTTV đã phát thêm bản tin bão khẩn cấp lúc 11h cùng ngày. 15 giờ

ngày 02-11, Tổng cục trưởng Tổng cục KTTV đã tham dự cuộc họp của Ban Chỉ đạo PCLBTU. Tại cuộc họp này, được sự uỷ nhiệm của Tổng cục trưởng, đại diện Trung tâm QGDBKTTV đã trình bày tình hình diễn biến và dự báo cơn bão, nhấn mạnh khả năng ảnh hưởng nghiêm trọng của bão số 5 đến vùng biển Cà Mau - Kiên Giang và đề nghị khẩn trương chỉ đạo tìm mọi biện pháp phòng tránh và cứu nạn cho tàu bè ở vùng biển này. Các bản tin bão khẩn cấp tiếp theo được Trung tâm QGDBKTTV phát vào lúc 15h30, 21h30 ngày 02-11 và 4h30 ngày 03-11. Lúc 9h30 ngày 03-11, khi thấy bão số 5 đã đi về phía Tây Vịnh Thái Lan không còn khả năng ảnh hưởng đến nước ta, Trung tâm QGDBKTTV đã phát tin cuối cùng về cơn bão này.

Trong suốt quá trình theo dõi và dự báo từ khi phát tin ATNĐ đến khi phát tin bão gần, tin bão khẩn cấp và tin cuối cùng về cơn bão số 5, Trung tâm QGDBKTTV đã thực hiện nghiêm túc, đầy đủ "Quy chế báo bão, lũ" của Thủ tướng Chính phủ. Các bản tin đã được phát 4 lần/ ngày vào lúc 4h30, 9h30, 15h30 và 21h30 đều được cung cấp đầy đủ, kịp thời bằng văn bản tới Văn phòng Chính phủ, Văn phòng Trung ương Đảng, Ban chỉ đạo PCLBTU, Đài phát thanh TNVN, Đài truyền hình TU... đồng thời thường xuyên thông báo bằng điện thoại tình hình diễn biến của cơn bão cho Ban chỉ đạo PCLBTU. Lãnh đạo Tổng cục KTTV đã liên tục chỉ đạo Đài KTTV khu vực Nam Bộ, Đài KTTV Nam Trung Bộ và các Trạm Dự báo và Phục vụ KTTV ở các tỉnh có liên quan làm tốt công tác dự báo và phục vụ dự báo bão, cung cấp thông tin kịp thời cho công tác chỉ đạo phòng chống bão ở Nam Bộ.

Trung tâm QGDBKTTV là đơn vị được Tổng cục giao nhiệm vụ làm công tác dự báo bão, thường xuyên trao đổi về nghiệp vụ dự báo bão với các Đài, cùng với Đài KTTV khu vực Nam Bộ phân tích, đánh giá các số liệu TYPH thu thập được, từ đó đưa ra các nhận định, dự báo đường đi, cường độ và phạm vi ảnh hưởng trực tiếp của bão số 5 tương đối chính xác và kịp thời, sự phối hợp dự báo và phục vụ giữa Trung tâm QGDBKTTV với các Đài, Trạm địa phương rất chặt chẽ, có hiệu quả, song cũng còn một vài Trạm Dự báo Phục vụ tỉnh thuộc Đài KTTV khu vực Nam Bộ còn lúng túng trong xử lý và phục vụ địa phương.

Bão số 5 được hình thành ở vĩ độ rất thấp trong Biển Đông, trên khu vực phía Nam quần đảo Trường Sa vào cuối tháng 10 đầu tháng 11, lại phát triển nhanh thành bão mạnh, hơn nữa từ khi bão hình thành đến khi đổ bộ vào đất liền chỉ khoảng 30 giờ là một hiện tượng hiếm thấy trong chuỗi số liệu ở khu vực này. Song với ý thức cảnh giác và tinh thần trách nhiệm trước Nhà nước và Nhân dân, Trung tâm QGDBKTTV, đặc biệt các đơn vị trực tiếp liên quan đến công tác dự báo phục vụ đã tổ chức theo dõi chặt chẽ, phát hiện ngay từ khi ATNĐ mới hình thành ở cách đảo Trường Sa 350km về phía đông đông nam. Đã phát hiện kịp thời và ra bản tin bão gần tại thời điểm ATNĐ mạnh lên thành bão, dự báo kịp thời, sát với thực tế về phạm vi, thời gian ảnh hưởng trực tiếp, cường độ gió mạnh, mưa, nước biển dâng... Trung tâm QGDBKTTV đã thực hiện đầy đủ, nghiêm túc các qui định tại "Quy chế báo bão, lũ" của Chính phủ và nhiệm vụ dự báo bão của Tổng cục giao.

HÌNH 1 ĐƯỜNG ĐI CON BÃO SỐ 5 (LINDA) NĂM 1997